

Ръоне Баржавел - „От дълбините на времето“

Всичко започна с най-банална, рутинна, съвсем обикновена командировка. От години работата на Антарктида вече не беше дело на безстрашни герои, а на мъдри организатори. Имаха всички необходими средства да се борят със суровия климат и разстоянието, можеха да опознаят онова, които искаха да разберат, да осигурят на изследователите поне тризвезден комфорт, както и обучени екипи, притежаващи всички необходими знания.

Когато вятърът беше твърде силен, се затваряха и го оставяха да си духа, когато отслабваше, излизаха и всеки си вършеше работата. Бяха разчертали картата на континента на резени като пъпеш, а частта на френската експедиция, постоянно установена в базата „Пол-Емил Виктор“, беше нарязана на малки правоъгълници и трапеди, които полярниците изследваха систематично един след друг. Знаеха, че няма да открият нищо друго освен лед, сняг и вятър и пак лед и сняг.

А отдолу скали и пръст както навсякъде. В това нямаше нищо вълнуващо и все пак ги увличаше, защото бяха далеч от въглеродния двуокис и задръстванията, защото ги вдъхновяваше илюзията, че са малка група герои, преодоляващи ужасни опасности, и защото бяха сред приятели.

Групата току-що беше завършила проучването на трапец 381, би трябвало да пристъпят към 382, но все пак нещата не ставаха точно така. Имаше нови и неочаквани обстоятелства и необходимост от минимум разнообразие.

Тъкмо бяха получили нов апарат за сондаж под леда, истинско техническо чудо, за което конструкторът твърдеше, че може да открие и най-малките подробности от повърхността под километри леден пласт. Луи Грей, трийсет и седем годишен глациолог и магистър по география, изгаряше от нетърпение да го изпробва и да сравни неговите възможности с капацитета на класическите георадари.

Беше решено, че една група ще отиде да изследва подледниковия пласт в квадрат 612, който се намираше на няколко стотин километра от Южния полюс.

С два полета хеликоптерът достави на съответното място хората, колите и цялото оборудване.

Това място вече беше отчасти изучено с обичайните методи и техника. Знаеха, че ледени пластове, дебели от 800 до 1000 метра, съседстваха с бездни, дълбоки около 4000 метра. Според Луи Грей то бе идеален изследователски обект, където да се изпробва новият апарат. Той бе убеден, че точно това е мотивирало избора му. Днес вече никой не смее да вярва в такова нещо. След всичко, което бе открито впоследствие, кой би могъл все още да мисли, че единствено случаят или някакъв разумен довод е довел тези хора с всички необходими съоръжения точно в тази точка на континента, а не в някое друго място в ледената пустиня, по-голяма от Европа и САЩ, взети заедно.

Много сериозни умове мислеха понастоящем, че Луи Грей и приятелите му са били „призовани“. Как беше станало? Никой не знаеше и вече дори не се говореше за това. Трябваше да се изяснят много по-значителни и неотложни проблеми. Истината е, че Луи Грей, единайсет души и три специални камиона се оказаха точно на нужното място.

И след два дни всички тези хора узнаха, че са дошли да се срещнат с невъобразимо събитие. Два дни... Може ли да се говори в този случай за дни и нощи? Беше в началото на декември или в разгара на полярното лято. Слънцето вече не залязваше. То обикаляше около хората и камионите по края на техния кръгъл свят, сякаш за да ги надзирава отдалече и отвсякъде. Към 9 часа то преминаваше зад една ледена планина, появяваше се към 10 на другия ѝ край и към полунощ изглеждаше сякаш ей сега ще се

скрие под линията на хоризонта, която започваше да го поглъща. То се отбраняваше, като се издуваше, деформираше, ставаше червено, печелеше битката и бавно започваше отново своя обход, очертавайки около мисията огромен бяло-син диск от студ и самота. От другата страна, зад далечните краища, където извършваше обиколката си, се намираха Земята, градовете и тълпите, селата с кравите, тревата, дърветата и пеещите птици.

Доктор Симон изпитваше носталгия по всичко това. Не би трябвало да е тук. Завършваше тригодишния си почти непрекъсван престой в различни френски бази на Антарктида и беше страшно уморен. Би трябвало да вземе самолета за Сидни. Беше останал по молба на приятеля си Луи Грей, за да придружи екипа му, тъй като неговият заместник, доктор Жайон, се бореше с епидемия от шарка на базата.

Шарката беше абсолютна изненада. На Антарктида почти никога няма болни. Като че ли микробите се страхуват от студа. Лекарите обикновено лекуват травми от злополуки и измръзванията на новодошлите, които все още не умеят да се предпазват от студа. От друга страна, шарката почти беше изчезнала от лицето на земята след изобретяването на ваксина, която се даваше на кърмачетата с първия биберон. Въпреки това на база „Виктор“ имаше шарка. Всеки четвърти трепереше от треска в леглото си с изрината и заприличала на плат на точки кожа.

Луи Грей събра неколцина здрави мъже, сред които и доктор Симон, и набързо ги отведе към квадрат 612 с надеждата, че вирусът няма да ги последва.

Ако не беше шарката...

Ако в оня ден, вместо да се кача на хеликоптера, бях взел самолета от Сидни, ако, докато той излиташе право нагоре, преди да полети, ръмжейки, към топлиите страни, бях казал завинаги сбогом на базата, на леда, на чудовищния студен континент?

Кой щеше да бъде до теб, любима, в ужасния момент? Кой щеше да види? Кой щеше да знае?

Дали той щеше да крещи, да вика името ти? Аз не казах нищо. Нищо...

И всичко онова се случи...

Оттогава си повтарям, че беше твърде късно, че ако бях викал, нищо нямаше да се промени, че само щях да бъда смазан от непростимо отчаяние. Че онези няколко секунди нямаше да събудят у теб достатъчно ужас, който да изпълни сърцето ти.

Това си казвам постоянно от онзи ден, от онзи час: „Твърде късно... твърде късно... твърде късно...“.

Но може би това е лъжа, която предъквам постоянно: опитвам се да се храня с нея, за да мога да живея...

Седнал на гъсеничната верига на камиона, доктор Симон мечтаеше за кроасан, натопен в кафе с мляко. Напоен, сочен и лапнат наведнъж, както би направил някой простак. Простак, но изправен пред тезгяха на парижко кафене, с крака в талаша, заобиколен от ранобудни мърморковци, споделящ тяхното първо и може би най-голямо удоволствие за деня: да се разбудят напълно в това място, срещайки други хора, сред топлината, течението от постоянно отварящата се врата и вълшебния аромат на едно еспreso. Повече не можеше да понася този лед и този вятър, и този вятър, и този вятър, който никога не преставаше да го блъска, него и хората на Антарктида, винаги от една и съща страна, да ги избутва непрекъснато и тях, и техните постройки, и антени, и камиони, за да си вървят, да се махнат от континента, да го оставят сам със смъртоносната ледена обвивка, за да се наслаждават двамата вечно и самотно на своето чудовищно смразяващо бракосъчетание.

Трябваше да си наистина упорит, за да се съпротивляваш на упорството му.

Симон беше изчерпал своето. Преди да седне, бе поставил одеяло върху гъсеничното колело на камиона, защото в противен случай кожата на задника му щеше да залепне заедно със слипа, клина и панталона му.

Стоеше срещу слънцето и търкаше бузите си под брадата, мъчейки се да повярва, че слънцето го топли, макар че то разпръскваше толкова калории топлина, колкото фенер, закачен на разстояние три километра. Обърна глава срещу вятъра от другата страна. Мислеше за морския бриз привечер в Колиур, който бе толкова топъл, но изглеждаше хладен, защото през деня беше много горещо. Мислеше за невероятното удоволствие да се съблече и потопи във водата, без да се превърне в айсберг, да се излегне на нагорещения чакъл. Нагорещен!... Това му се стори толкова невероятно, че се изсмя.

– Вече сам ли се смееш? – попита Бриво. – Не изглеждаш добре. Да не си хванал шарка?

Бриво беше застанал зад него, на корема си държеше георадар, окачен на широк ремък, скрит под дебелината на яката от вълча кожа.

– Мислех си, че на света има места, където е топло – каза Симон.

– Е, значи, не е шарка, а менингит... Не стой там, ще ти замръзне далакът... Я ела да видиш това...

Той му показва екрана на георадара със записващата лента, която вече се показваше. Беше обичайният модел, с който изследваше поверения му сектор.

Симон стана и погледна. Не разбираше много от техника. Механизмът на човешкото тяло му беше по-познат от обикновена газова запалка. Но за три години беше успял да свикне с графиката, която графитният показалец на портативните сонди очертаваше върху магнитната хартия. Обикновено тя напомняше разреза на незастроен терен, на свлачище или на нещо, което не приличаше на нищо.

Но това, което му показваше Бриво, приличаше на нещо...

На какво?

На нищо познато, но...

Умът му, свикнал да обобщава симптомите, за да постави диагноза, веднага разбра кое е необичайното в тази графика на ледената повърхност. Правата линия не съществува в природата. Правилната крива линия също. Повърхността, притискана, разкъсвана, смесвана през геологическите епохи от невероятните земни сили, навсякъде е напълно неправилна. Обаче радарът на Бриво беше записал поредица от криви и прави линии. Прекъснати и начупени, но съвсем правилни. Беше невероятно и всъщност съвсем невъзможно земният пласт да има такъв профил. Симон стигна до очевидното заключение.

– Нещо се е повредило в джаджата ти.

– Май нещо ти се е повредило ей тук! – Бриво почука по челото си с показалец, скрит в кожената ръкавица. – Джаджата си е ОК. Аз бих искал да функционирам като нея до края на живота си. Не е наред нещо отдолу...

Той потропа по леда с тока на кожения си ботуш.

– Не може да има такъв профил – каза Симон.

– Знам, не е нормално.

– А другите? Какво са намерили?

– Нямам представа. Ей сега ще ги предупредя...

Той се качи в камиона лаборатория и след три секунди се чу сирената, която призоваваше членовете на експедицията да се приберат в лагера.

Впрочем те вече се връщаха. Отначало двата екипа с класическите си радари. После камионът, който отпред между двете гъсенични вериги беше снабден с предавателя приемател на новия георадар. Червен кабел го свързваше с командния пункт и със

записващото устройство вътре в колата, където се намираха Елоа, техникът, Луи Грей, който изгаряше от нетърпение да опознае капацитета на новия инструмент, и инженерът от фирмата производител, дошъл заедно с него, за да му покаже как функционира новият апарат. Беше висок слаб младеж с руса коса и изтънчени маниери. С естествената си елегантност създаваше впечатлението, че е поръчал полярния си костюм в модна къща „Ланвен“. По-възрастните полярници не можеха да сдържат усмивката си. Елоа го беше кръстил Контето и това напълно му подходеше. Той слезе мълчаливо от колата, като слушаше сдържано забележките на Грей за своя „уред“. Според глациолога новият радар бе откачил напълно. Дори и най-старите апарати нямаше да покажат подобен профил.

– Ти ли ни извика?

– Аз.

– Какво е станало?

– Влез, ще видиш...